



Vær opmærksom på:

- Store bygninger og tekniske anlæg bør undgås, da de er vanskelige at indpasse i landskabets lille skala.
- Landskabets mange små landskabsrum giver gode muligheder for at indpasse mindre byggerier, hvis de placeres rigtigt i forhold til terræn, ældre skovområder og levende hegn.
- Holme af nåletræer bør fjernes og bevoksning omkring udsigtpunkter bør fjernes.
- Der bør arbejdes på at synliggøre spor efter tidligere dambrugsmiljøer, møller og lignende kulturtræk.
- Pleje af naturtypen overdrev bør sikres, for at undgå tilgroning.
- Der skal udvises særlig forsigtighed ved placering af anlæg og byggeri i forbindelse med udsigter og visuel sammenhæng til de tilgrænsende områder. Særligt byggeri på kanten af dalskrænterne er ofte synlige fra modsatte dalside samt fra morænefladen oven for. Det er derfor vigtigt at forholde sig til, hvor langt et anlæg på dalsider og tilstødende moræneflader vil kunne ses.



Landskabet kendetegnes ved det kuperede terræn med små lukkede rum i de forgrenede ådale og udsigter fra skrænterne.



1. Terræn og beplantning danner små lukkede rum i det forgrenede ådalssystem.

Landskabskarakter

Landskabets kendetegn er det stærkt kuperede terræn i og omkring et vidt forgrenet system af ådale. Landskabsoplevelsen præges af små, uforstyrrede landskabsrum og storslåede udsigter fra højdepunkter. Området er kun meget spredt bebygget men rummer kulturhistoriske spor fra dambrug, mølle- og turbinedrift. I bunden af ådalene findes enge og overdrev som er værdifulde naturområder med mange sjældne arter, mens skrænterne ofte er skovbevoksede.



2. Udsigt mod en af de stejle skrænter, som skaber en tydelig afgrænsning af landskabsområdet.

Naturgeografisk beskrivelse

Området ligger på kanten af israndslinjen. Stærkt kuperet og uroligt terræn, som holdes sammen af et dalsystem bestående af hoveddalen omkring Egtved Å samt en række sidedale omkring Tågelund Bæk, Fyle Bæk, Svinkær Bæk og Amhede Bæk med flere.

Jordbunden i dalsystemets lavtliggende arealer består primært af ferskvandsdannelser (gytje og sand), mens skrænter og højtliggende terræn primært består af smeltevandssand og -grus. Flere steder, bl.a. omkring Øster Torsted og Spjarup Hede, ses områder med flyvesand.

Hvor grundvandsspejlet brydes i det stærkt kuperede landskab, findes mange kildevæld. Mange af disse er i dag groet til i sumpskov med pil og ellekrat.

Kulturgeografisk beskrivelse

Ved flere kildevæld og langs områdets mange vandløb er der gennem tiden etableret mange dambrug og udnyttet vandkraft. De tidligste dambrug er etableret omkring 1930-erne og de fleste er efterfølgende etableret omkring 1950- og 60erne.

Kulturmiljøet omkring Egtved Å illustrerer udviklingen i dambrugserhvervet fra 1930-erne til nutiden. Kulturmiljøet indeholder også et eksempel på udnyttelse af vandkraft ved den opdæmmede turbinesø og tilhørende elkraftværk fra 1917. De knappe ressourcer under og efter første verdenskrig har også betydet, at der er gravet tørv i landskabets mange tørvelavnninger. Flere steder er disse så småt groet til igen og fremstår i dag som næringsfattige hedemoser.

Syd for turbinesøen ligger Nybjerg Mølle, som har givet navn til områdets fredning. Møllen er kendt siden 1610 og fungerede da som kornmølle.



3. En del af de mange dambrug i området er nedlagt, men man kan stadig se spor af de karakteristiske damme.



4. Den fredede og velbevarede Nybjerg Mølle er privatejet.

I modsætning til de øvrige dele af Vejle Ådal-systemet, er Egtved Ådal omkranset af nåleskovplantager, som er etableret løbende frem mod 1960-erne. Ligeledes er mange overdrev og enge tilplantet med nåletræer eller groet til i krat eller skov, som følge af landbrugets ekstensive drift af de mindre produktive jorde.

I forbindelse med Nybjerg Mølle fredningen og især Natura 2000 udpegninger, er der iværksat rydninger, som har åbnet en del af de tilgroede arealer og sikret pleje ved græsning. Nogle overdrev og enge har dog hele tiden været holdt fri for dyrkning og tilplantning, og har løbende været anvendt til afgræsning. Disse gamle overdrev og enge rummer nogle af regionens mest værdifulde naturområder med mange sjældne arter.

Visuelt rumlig beskrivelse

Landskabet opleves som et stærkt kuperet og uforstyrret landskab med små skalaforhold. Området er præget af skovområder på de stejle ådalsskrænter, ekstensivt landbrug og naturområder. Vejene er generelt små og snoede, og der er kun ganske lidt bebyggelse i området.

Landskabet byder på mange storslåede udsigter fra ådalenes kanter. Fra dalskrænterne er der ofte en god udsigt til modsatte dalside samt morænefladen ovenfor. Der er især visuel forbindelse til Vejle Ådal.

Ådalens varierede topografi og stigende tilgroning skaber et komplekst landskab med mange afgrænsede rum. Mange steder iværksættes der projekter for at skabe åbne landskaber, hvor yngre beplantninger, pilekrat og nåleskove med tiden fjernes.



5. Området er sparsomt bebygget. Den lille landsby Spjarup består af 3-4 gårde.



6. Udsigt fra Ribevej over ådalen omkring Amhede Bæk, som danner den sydligste forgrening af landskabsområdet.

Landskabskarakter	
Karakterstyrke (stærkt karakteristisk/karakteristisk/karaktersvagt)	Stærkt karakteristisk.
Landskabskarakterens oprindelse (kulturgeografi)	Ældre overdrev, skræntskove og møllemiljøer fra 1800-tallet og tidligere.
Reference	Høje Målebordsblad (1842-1899)
Nøglekarakter	System af ådale præget af gammel skræntskov og historiske vandmøllemiljøer.
Geologi	Smeltevandsdal - Egtved Ådal.
Visuel analyse	
Skala (lille/middel/stor)	Lille.
Rumlig afgrænsning (åbent/transparent/lukket)	Lukket.
Kompleksitet (komplekst/sammensat/enkelt)	Komplekst.
Struktur og mønstre	Struktur i vandkraftmiljøer, kanaler og dambrug. Overdrev og skræntskov på tørre skrånende jorde. Åbne enge og kær på dalbundene, om end disse er under tilgroning.
Visuel uro (uroligt/middel/roligt)	Roligt.
Sårbarhed	
Udsigter	Tågelund, Tangbakker, Spjarup, ovenfor turbinesøen.
Særlige objekter	Nybjerg Mølle.
Særlige områder (fredninger, kulturmiljø, friluftsområder, naturområder)	Fredninger: Nybjerg Mølle. Natura 2000: Egtved Ådal. Kulturmiljøområder: 209 Dambrugsmiljø. Værdifuldt geologisk landskab. Friluftsområde: Egtved og Vejle ådale.
Visuel sammenhæng til naboerområder	Vejle Ådal og naboliggende områder.